

GEDESERTEERD EN VEROORDEELD

SOLDAAT SIMON PIETERS BLAAUW UIT KOEDIJK TER DOOD VEROORDEELD

BELEGERING VAN DE STELLING DEN HELDER

Nederland was door het Franse leger van Napoleon bezet en in 1810 zelf ingelijfd bij Frankrijk. Napoleon bezocht de nieuwe provincies van zijn land en kwam hierbij ook in Den Helder. Bij dit bezoek viel hem direct de strategische waarde van deze plek op, maar ook de kwetsbaarheid hiervan.

Op 31 oktober 1811 wees hij het Nieuwe Diep bij keizerlijk decreet aan tot oorlogshaven en direct werd begonnen met het bouwen van een gordel van forten rond de oorlogshaven. Het oude vissersdorp moest een onneembare vesting worden in de strijd tegen de Engelsen.

Admiraal VerHuell

Na de invasie van het Franse leger in Rusland, de rampzalige terugtocht en de Volkerenslag bij Leipzig ontstond in 1813 een heel onzekere tijd. Het Franse leger trok zich terug uit Nederland, maar de Nederlander Carel Hendrik graaf VerHuell (1764-1845), de door Napoleon benoemde admiraal van de oorlogsvloot en bevelvoerder over de stelling Den Helder, weigerde deze stelling met de daar aanwezige vloot prijs te geven aan de nieuwe Nederlandse gezagdragers. Hij bleef Napoleon trouw. VerHuell verzette zich zolang Napoleon nog niet was afgezet.

Napoleon werd op 6 april 1814, na de verovering van Parijs, gedwongen afstand te doen van de troon en hij werd verbannen.

Pas daarna was VerHuell bereid tot capitulatie.

Ondertussen werd de stelling van Den Helder vanaf 7 december 1813 door het Nederlandse leger belegerd. Bij dit beleg werd bijna geen schot gelost en het duurde

tot mei 1814, dus tot na de afzetting van Napoleon.

Een deel van de troepen bij deze belegering was de 4^e Compagnie van het 15^e Bataljon Infanterie en was gelegerd in Groote Keeten.

Hierbij zijn ook drie jongens, drie vrienden, uit onze buurt, t.w. Jacob Mul, Abram Vos en Simon Pieters Blaauw, de laatste uit Koedijk.

DE SOLDATEN EN HUN ETEN

Simon Pieters Blaauw was de zoon van Pieter Sijmonsz Blaauw en Trijntje Klaasdr Blom, beiden in 1805 kort na elkaar in Koedijk overleden. Nadat hij bij de marine heeft gediend, is hij sinds 25 januari 1814 als fuselier terecht gekomen bij de bovengenoemde compagnie.

Volgens het keuringsrapport was hij 22 jaar oud en geboren te Koedijk. Hij was groot 5 voet en 2 duim, had bruin haar en wenkbrauwen, bruine ogen, een ronde kin en was middelmatig van aangezicht.

Simon en zijn kameraden waren niet tevreden over het eten in Groote Keeten.

Zij kregen:

- anderhalf pond brood per dag
- een half pond vlees, doch waar na het koken nog slechts een kwart van over was
- azijn
- zout
- een dagelijks rantsoen jenever
- een halve portie gort
- driemaal snert en eenmaal bonensoep, welke beiden zeer dun waren

De soldaten hadden in deze winter en met deze zware dienst niet genoeg aan dit eten.

Bovendien werd voor dit eten per vijf dagen circa 3 van de 5 stuivers traktement voor de vivres (de dagelijkse kost) afgetrokken, zodat zij per 5 dagen nog maar 7 tot 9 stuivers uitbetaald kregen.

Op 31 maart 1814 hadden de drie vrienden om 3 uur 's middags nog geen eten gekregen en zij besloten ieder naar hun eigen thuis te gaan om eens "terdege te eten".

Simons ouders leefden niet meer en hij zou daarom naar zijn oom Laurens Blaauw in Koedijk gaan.

Dezelfde dag, 's avonds, werden zij op de Ruigeweg in de Zijpe, nabij Petten, door de Landstorm aangehouden en gearresteerd.

Jacob Mul zei, dat ze toestemming hadden van de majoor van het bataljon om goederen voor hem te halen uit Alkmaar.

Ze werden niet geloofd en gevangen gezet in het Provoosthuis te Alkmaar.

Nederlandse infanterist in 1815

VOOR DE KRIJGSRAAD

Naar huis gaan om te eten, was er bij het leger niet bij en dit werd hun zwaar aangerekend. Zij werden voor de krijgsraad gebracht en veroordeeld.

Het vonnis van Simon Blaauw luidde als volgt:

Overwegende:

- dat hem de krijgsartikelen zijn voorgelezen
- dat hij bij een legerkorps of in een kantonnement was, dat bestemd was om ten dienste van het land tegen de vijand gebruikt te worden
- dat hij uit de kazerne is gedeserteerd
- dat hij en zijn vrienden bij arrestatie hebben voorgegeven, dat zij toestemming hadden, om voor de majoor van het bataljon goederen van Alkmaar te halen
- dat hij, gedetineerde niets tot zijn verschoning getracht heeft in te brengen, dan dat hij niet van voornemen geweest zou zijn om 's-lands dienst te verlaten, maar alleen om zich naar zijn oom Laurens Blaauw te Koedijk te begeven teneinde eens goed te gaan eten
- dat hij bij zijn korps geen genoegzaam eten zou hebben gekregen
- dat hij op de bewuste dag om 3 uur nog geen eten had gehad
- dat hij ook niet zoveel traktement zou hebben gekregen, als hij meende te moeten krijgen

Besluit:

-dat de gedetineerde zich derhalve heeft schuldig gemaakt aan de misdaad van desertie van een legerkorps of uit een kantonnement, bestemd om ten dienste van het land tegen de vijand gebruikt te worden. Dit is een zaak, welke zeer nadelig is voor 's-Lands militaire dienst en dient, mede ter afschrikking voor anderen, volgens de strengheid van de wet te worden gestraft.

Zo is het dat de krijgsraad de gedetineerde Simon Blaauw veroordeelt om met de kogel te worden gestraft, tot de dood er op volgt.

Voorts dient het lichaam van de geëxecuteerde in een kist te worden gelegd en zonder enige ceremonie te worden begraven.

TENSLOTTE

Simon heeft gratie gekregen, of werd mogelijk voor de keus gesteld óf naar Indië te gaan óf de kogel te krijgen. In Indië werd in die tijd, na een bezetting van 17 jaar door de Engelsen, het leger nieuw opgebouwd en gereorganiseerd en daar waren veel soldaten voor nodig.

Ingaande 22 oktober 1814 gaat hij voor de tijd van 6 jaren "vrijwillig" dienen bij het 19^e Bataljon Oost-Indische Infanterie.

Cor Visser

Bron: Rijksarchief Haarlem, toegang 60, Krijgsraad Noord-Holland, Inv. Nr. 17, dossier 6